

L I S T

rodine ev. a. v. cirkevného zboru Kalinovo

Ročník 25

číslo 2 / 2019

Modlitba

Láskavý, dobrotivý Bože,

prihovám sa Ti s vďakou v srdci za uplynulý čas. Za obdobie prázdnin, kedy si bdel nad každým z nás, nad deťmi, ktoré si bezstarostne užívali voľné chvíle, nad pedagógmi, ktorí mohli načerpať nové sily a inšpirácie pre prichádzajúce obdobie. Ďakujem za rodičov a starých rodičov, ktorí neúnavne vyplňali deťom voľný čas.

Prosím Ťa, Bože, žehnaj všetkým aj v novom školskom roku. Daj žiakom otvorenú myseľ a ochotu poznávať svet ako Tvoje dielo. Naplň ich srdcia túžbou rásť Tebe na potešenie a zveľaďovať talenty, ktoré im boli dané. Veď učiteľov v ich práci, aby tieto talenty v každom jednom dieťati objavili a zdokonaľovali ich v súlade s Božím plánom. Daj im trpezlivosť, lebo je to dlhý a náročný proces. Požehnávaj ich slová, nech sú vodou pre smädnú myseľ. Slovo za slovom, kvapka za kvapkou – tichý, vytrvalý dážď. Veď ani prívalová voda nenasýti vyprahnutú zem, len sa po nej sklzáne a na povrchu vytvára blato, no hlbšie zostáva suchá.

Posilňuj všetkých, deti, učiteľov i rodičov. Zošli nám Ducha Svätého, ktorý nás bude viesť po jednej ceste, aby sme neblúdili po vlastných úzkych chodníčkoch, ktoré síce idú rovnakým smerom, ale len občas sa stretnú. Žehnaj nám, aby táto cesta nebola len cestou k vedomostiam, ale k múdrosti. Amen

VERIŤ AJ V ČASE SKÚŠKY

„Keď hovorili ľudu, pristúpili k nim kňazi a veliteľ chrámovej stráže a sadukaji, ktorí sa hnevali na nich, že učili ľud a zvestovali vzkriesenie z mŕtvych v Ježišovi. I položili ruky na nich a vsadili ich do väzenia do druhého dňa, keďže bol už večer. Ale mnohí, ktorí počuli tú reč, uverili; počet mužov vzrástol asi na päťtisíc.“

Skutky apoštolov 4, 1 - 4

Apoštoli Peter a Ján chodili po krajine, kázali vzkrieseného Krista a uzdravovali v Jeho mene. Sami sa kvôli tomu dostali do veľkých problémov: boli uvrhnutí do žalára, trestaní a súdení. Nikdy však nezapreli Toho, ktorý im dal túto moc, toto poslanie. Pretože veriť Bohu znamená spoľahnúť sa na to, v čo dúfame a byť si istý tým, čo nevidíme. Aj dnes sme uzdravovaní Pánom Ježišom. Možno nás netrápi nejaká telesná choroba, ale jazvy a bolesti duše. Boľavé spomienky a rany, ktoré spôsobili ľudia svojím správaním k našej osobe, a to odmietnutím, netaktnými narážkami či ohováraním. Každý z nás zažil tie situácie, keď nás niečo ťaží, naše srdce je zarmútené a unavené, sme traumatizovaní. Tieto pocity sú bežnou realitou nášho života. Už ani neveríme v Božiu pomoc, v to, že veci sa dajú vyriešiť a napraviť. Boh je však trpezlivý a vyčkáva, túži nám pomôcť. Chce, aby sme sa v takýchto situáciách obracali na Neho, aby sme nezapierali vieru v Neho a nerezignovali vo svojej dôvere, aby sme dúfali v Jeho pomoc a nespoliehali sa len na svoje sily, schopnosti a možnosti. A hlavne, aby sme Ho v žiadnej situácii nezapreli. Dokonca ani pod hrozbou výsmechu okolia, väzenia či smrti. Samozrejme, ľahko sa povie, ťažšie vykonať. Ale musíme byť pripravení čeliť skúškam viery, pretože ak naozaj prídu, budeme vedieť, ako v nich s Božou pomocou obstať.

Nechajme sa preto viesť Pánom Ježišom, Jeho slovom a On vylieči všetky naše bolesti. Poslúchajme Pána Boha viac ako ľudí, lebo tak je to správne a spravodlivé. Nieкто raz prirovnal život s Bohom k tancu. Keď sa pri tanci snažia viesť obidvaja z páru, ani jeden z nich sa necíti dobre a ich pohyby sú kostrbaté - nie sú v súlade. Všetko je akési nepohodlné, nepríjemné. Keď si to jeden z nich však uvedomí a nechá viesť toho druhého, obe telá začnú spolu splývať v rytme hudby. Zdá sa, akoby sa tí dvaja stali jedným telom. Ich pohyb je zrazu ladný a nádherný. Tanec si vyžaduje od jedného z páru podriadenie, ochotu a bdelosť a od druhého jemné a láskavé vedenie, takt a šikovnosť. Tancujme, bratia a sestry, s Pánom Bohom. Nechajme sa Ním viesť a dôverujme, že On nás povedie v každej etape nášho života.

Budme aj my ako Peter a Ján, ktorí síce prežívali rôzne nepríjemnosti, no boli vedení Pánom. Učme sa z ich života a zoberme si príklad z tých slov, ktoré nasledujú po úvodnom texte. Prečítajme si i ďalšiu časť a spoznáme, že s Pánom Ježišom sa nemusíme ničoho báť! Pán nech nás všetkých vedie. Amen.

váš farár

NOC KOSTOLOV 2019

*„Skutočne šťastní sú len tí, ktorí hľadali a našli spôsob, ako môžu slúžiť.“
(A.Schweitzer)*

Prísť do kostola v piatok podvečer? Bežné a či nezvyčajné? Takéto alebo podobné otázky si možno kládli ľudia, keď čítali tlačný oznam pozývajúci na akciu s názvom „Noc kostolov“. My, ktorí pravidelne navštevujeme Služby Božie, sme sa nečudovali, skôr sme sa už dopredu tešili, lebo sme noc kostolov zažili aj vlani a mimoriadne na nás toto nevšedné podujatie zapôsobilo. Takže sme plní očakávania pozývali aj tých, ktorí trochu váhali, či ísť.

Ten, kto prijal pozvanie okrem iného aj brata farára po kázni a dňa 7. júna 2019 zavítal o 19-tej hodine do „nášho“ evanjelického kostola na Hrabove, dostal nielen odpovede na svoje nevyslovené otázky, ale našiel aj ničím nezaplaciteľný pokoj v duši. Počas dvoch hodín sme v tomto večernom čase prežívali predovšetkým lásku v akcii, ktorá bola pretavená do služby Bohu a všetkým bližným.

Pri počúvaní organových, klavírných skladieb či iných hudobných vystúpení čas plynul neuveriteľne rýchlo. Mali sme príležitosť zamyslieť sa nad obsahom prečítaných žalmov, básní, poviedok, zinscenovaných vystúpení nielen detí navštevujúcich besiedku, ale aj ich rodičov a brata farára. Stretli sa tu všetky generácie Kalinovčanov z radov evanjelikov, no privítali sme aj hostí z cirkvi bratskej. Vypočuli sme si piesne v podaní sólistov a tiež cirkevného spevokolu Adorémus. Program bol starostlivo zostavený, zazneli verše z tvorby Zlatice Oravcovej, prostredníctvom poviedky Jána Rakytku sme sa vrátili o niekoľko desaťročí dozadu, aby sme zaspomínali aj na brata farára Jána Kalandu a jeho dcéru Aničku, slová žalmov nás opakovane uistovali o tom, že „Hospodin je dobrotivý ku všetkým a jeho milosrdenstvo sa rozprestiera nad všetko Jeho stvorenie ..., blízky je Hospodin všetkým, ktorí ho vzývajú opravdivo.“ Účinkujúci boli za svoj výkon odmenení mohutným potleskom, sladkosťou, ružičkou, perom – symbolmi spomienok na nezabudnuteľné chvíle.

Súčasne sa stali v týchto vzácnych chvíľach služobníkmi, služobníkmi slúžiacimi pánu Bohu. Svoju službu vykonali pôsobením na vnemy svojich bližných a zároveň aj šírením kresťanskej lásky i pocitov spolupatričnosti.

Z môjho pohľadu patrí obrovská vďaka bratovi farárovi Ondrejovi Šoltésovi, sestre Andrejke Svorčíkovej, Lucke Sitárovej, ktorá prispela básňou, zamyslením, ale aj všetkým vystupujúcim, ktorí boli v tento prekrásny piatkový podvečer ochotní vystúpiť so svojim príspevkom do programu, aby sa stal aspoň do najbližšieho podujatia nezabudnuteľným zážitkom v myšliach všetkých prítomných. Ďakujeme!

J.Karášková

„Jednou z výhod dobrých skutkov je, že povznášajú dušu a dávajú jej silu na skutky ešte lepšie.“ (J.J.Roussau)

DOBRA SEJBA - ZAMYSLENIA NA KAŽDÝ DEŇ

Ústa spravodlivého sú prameňom života. Pery spravodlivého vedú mnohých.
(Príslovia 10, 11. 21)

Šalamúnove príslovia sú slová božskej milosti, ktoré majú byť použité na rôzne veci v živote. Jedna súčasť nášho života je však v Prísloviach zdôrazňovaná viac, ako ktorákoľvek iná, a to sú slová, ktoré vychádzajú z našich úst. Stále znova čítame o „ jazyku“, „ perách“, „ ústach,“ a „slovách“ buď spravodlivého alebo blázna.

„Ústa“ spravodlivého človeka sú opísané ako prameň života a jeho „pery“ ako to, čo dáva pastvu (potravu). Aké milé je vidieť, že naše slová môžu byť ako voda z „prameňa“, ktorá dáva osvieženie a prináša život. Boh ráčil použiť naše ústa, aby vyhlasovali posolstvo evanjelia, „slová tohto života“ (Skutky 5,20). Naše slová môžu tiež byť „pastvou“, ktorá dáva potravu poslucháčom. Apoštol nás napomína, aby sme hovorili slová „aby budovali“, ktoré môžu dať „ poslucháčom požehnanie“ (Efezským 4,29).Hovorí sa, že jazyk je ukazovateľ duše. Tak spôsob, ako hovoríme, je často ukazovateľom nášho duchovného stavu, tak ako Pán Ježiš učil, že „ z plnosti srdca hovoria ústa“ (Matúš 12, 34) Nikdy nebudeme ľutovať vyslovené slová milosti, ktoré dávajú život a uzdravenie. Ale nikdy nezabudneme na slová, ktoré zraňujú, alebo sú neprívetivé: „ Som pánom svojich nevyslovených slov, a som otrokom slov, ktoré nemali byť vyslovené. Šalamún aj napísal, že „smrť a život sú v moci jazyka“ (Príslovia 18. 21). Slová z našich úst by mali byť k Božej sláve a na požehnanie človeka, ktorý je stvorený na Jeho obraz (Jakuba 3, 9). Aká vážna zodpovednosť, ale aj aká obdivuhodná výsada pre každého veriaceho!

DANIEL - SILNÝ V PÁNOVI

Touto témou sa niesol náš zborový detský denný tábor v druhý júlový týždeň. V priebehu piatich dní sme si vyrozprávali Danielov príbeh a čo všetko z neho si máme zobrať do nášho života. Začínali sme vždy piesňami na chválu Pánovi. Každý deň si tému pre deti pripravil iný vedúci a inou formou. Ako prvý začal brat farár Ondrej vo veľkej zborovke premietaním na plátno o skúške štyroch mládencov. Druhý deň pokračovala Janka v malej zborovke flanelmi o tom, ako Daniel prosil o múdrosť. Tretí deň si zobrala na starosť Maťka v altánku o rozpálenej peci. Štvrtý deň mala v rukách Andrejka na starej fare. Spolu s Máriou a Zojkou deťom predviedli papierové divadielko o Nebúkadnecarovej pýche a páde. V posledný

deň sa zapojili všetci šiesti vedúci, prejavili svoje herecké vlohy, nahodili kostýmy a zahrli deťom divadlo o Danielovi v jame levov. To bola činnosť v doobedňajšom čase. Po chutnom obede v ŠJ sa poobedia niesli v znamení tvorivých dielní, hier a súťaží. Tento rok sme tiež mali návštevu pánov policajtov so svojimi psíkmi (bolo ich všetkých deväť) a mohli sme sa tak dozvedieť o ich práci a vidieť niekoľko simulovaných akcií. Tiež sme využili počasie, ktoré nám prialo a zbehli sme si na malú zmrzlinu. Tábor bol oficiálne ukončený ako každý rok na celozborovom dni, kde deti vystúpili v tričkách, ktoré sme si vyrobili a zaspievali táborovú hymnu. Všetci tak úspešne zložili skúšku odvahy a prevzali si diplom spolu so sladkou odmenou.

Chcem sa poďakovať všetkým vedúcim za obetavosť, tvorivosť a súhru. Tiež ďakujem ochotným rodičom, ktorí sa zapojili a zabezpečili pre deti olovrant. Boh držal nad nami stráž, vďaka Mu za každú ochotnú ruku a horlivé srdce.

„Bud' silný a odvážny...“ Józue 1, 9

jb

CELOZBOROVÝ DEŇ V NAŠOM CZ.

Tak ako v predošlé roky, ani teraz sme neporušili tradíciu spoločného stretnutia našich veriacich, a to 13. júla na celozborovom dni. Hoci počasie trochu štrajkovalo, napokon nám bolo zhora dopriate príjemné letné popoludnie v záhrade kalinovskej fary. Po pekných skúsenostiach z minulých rokov si túto udalosť nenechalo ujst' množstvo zúčastnených rôznych vekových kategórií. Všetkých prítomných privítal úvodným slovom a modlitbou náš brat farár Ondrej Šoltés. Zároveň nám predstavil vzácneho hosta - nového generálneho biskupa ECAV Ivana Elka a jeho osobného tajomníka Borisa Mišinu.

Nasledovalo vyhodnotenie denného detského biblického tábora, z ktorého boli deti odmenené diplomami. Drobcí nás potešili aj pesničkou, ktorú sa v tábore naučili. Ďalšie chvíle už patrili viacerým zamysleniam pána biskupa I. Elka, ktorý

sa inšpiroval hlavnou témou tohtoročného letného tábora - Skúška odvahy (prorok Daniel). Svoje slová postupne adresoval všetkým prítomným, počnúc najmenšími, pokračujúc mládežou, strednou generáciou až po našich starších členov. Odkazy plynúce z príhovorov nám pripomenuli, akým šťastím je v každom okamihu plynutia života môcť pociťovať Božiu prítomnosť - smieť prosiť o zázrak, nájsť odvahu vybočiť z radu a ostať sám sebou bez závislosti na lákadlách moderného sveta, v pokore potlačiť sebecko a byť tu pre tých, ktorí nás potrebujú a napokon hľadiť aj za horizont nášho pozemského života s nádejou. Človek si pri týchto myšlienkach opäť raz pripomenul, že mať na dosah všetky tieto šance nie je nijakou samozrejmosťou, ale privilegiom veriaceho. Sú darom pre všetkých, ktorí svetlé i ťažké dni svojho bytia s dôverou a vďakou vkladajú do Božích rúk. Dojem z počutého ešte podčiarkolo hudobno-spevácke vystúpenie našich talentovaných manželov farárovcov a piesne v podaní zborového spevokolu. Podnetné úvahy prvej časti stretnutia uzavrel náš brat farár spoločnou modlitbou.

Druhá časť popoludnia pokračovala v rušnejšom neformálnom duchu spoločnými rozhovormi, hrami detí a štedrým pohostením. Rozvoniaval fajný guláš, pre deti nesmela chýbať pizza a naše šikovné ženské ruky opäť raz vyhoveľi aj tým najnáročnejším milovníkom koláčov. Čas, v ktorom si našli pre seba navzájom milé slovo či úsmev ľudia všetkých generácií, plynul veľmi príjemne. Ostáva len poďakovať nášmu nebeskému Otcovi a udeliť veľa, veľa „trblietok“ každému, kto sa akýmkoľvek spôsobom pričínil o ďalší pekný deň a malé zastavenie sa v dnešnom uponáhľanom svete.

Natália Ševčíková

PAMÄTNÍK V TVARE PÍSMENA F

Kým sme školopovinné deti, tak sa učíme všeličo zaujímavé aj nezaujímavé, veľa si zapamätáme, aj veľa pozabúdame. Poznáme mená obľúbených spevákov, hercov či športovcov, ale máločo vieme o zaujímavých, múdrych ľuďoch z nášho okolia, ktorí sú známi v menej medializovaných oblastiach.

Mnohým sa tento postoj zmení po odchode na štúdiá alebo len počas obvyčajnej dovolenky, keď novým známym treba nejako priblížiť odkiaľ sme. Vtedy zabliká svetielko pýchy na naše rodisko a spomenieme si na ľudí, ktorých život sa aspoň dotkol nášho Kalinova a ich meno by mal poznať každý Slovák.

Velká ozdoba Uhorska, posledný polyhistor (okrem jazykov - slovenčiny, maďarčiny, nemčiny, latinčiny, gréčtiny a viacerých starých orientálnych jazykov, ovládal aj poznatky vtedajších vied - fyziku, základy lekárskejších a poľnohospodárskych vied, pedagogiku, históriu a geografiu), evanjelický farár, rektor evanjelických gymnázií, jedna z najväčších vedeckých postáv Uhorska v 18. storočí, cisár Karol VI. (otec Márie Terézie) ho povýšil do šľachtického stavu a vymenoval za cisárskeho historika, najplodnejší autor našej kultúrnej minulosti. 300. výročie narodenia v roku 1984 bolo zaradené do kalendára výročí UNESCO.

Reč je o **Matejovi Belovi**, synovi slovenského roľníka a remeselníka, evanjelika, rodáka z Očovej. A čo ho spája s Kalinovom? Asi v roku 1692 (?) tu chodil do latinskej školy, ktorú na svojom majetku zriadil šľachtic Pavol Batta de Vatta, stoličný sudca Novohradskej stolice.

Pri 230. výročí smrti Mateja Bela mu Kalinovčania vybudovali v strede dediny pamätník s pamätnou tabuľou. Umiestnený je pri ceste na Hrabovo , na dnešnej ulici M. Bela, predpokladá sa, že kdesi tam stála drevená škola pre šľachtických synkov. Na spopularizovaní Mateja Bela a myšlienke uctiť si jeho dielo pamätníkom v našej obci má zásluhu aj pán Pavol Jánoš a autor pamätníka pán Viliam Ráday. A čo znázorňuje pamätník? V popredí je z kvádrov písmeno F. Deti v škole boli vždy prekvapené, že si to nevšimli a čudovali sa písmenu F v spojení s menom Matej Bel. Nuž Funtík. To bolo prímenie Matejovho otca, roľníka a očovského mäsiara. Mäso sa vtedy nevážilo na kilá, ale na funty, čo bolo asi pol kila. Možno sa Matejov otec pýtal ženičiek v jatke: „ Nuž čo, nevestička, dáme funtík či dva bravčovinky?“ Niektorí historici sa domnievajú, že Funtík bolo skutočné priezvisko Belovho otca. M. Bel ale toto prímenie nikdy nepoužíval. Tolko k efku na našom pamätníku M.Bela. Vlastne ešte čosi. Každý rok v lete na ňom kvitne červený muškát. Ďakujeme, sestra Mária Bračoková z Pažite!

Pripomeňme si základné životopisné údaje o M. Belovi čerpané z knihy Jozefa Fraňa: Múdry Matej.

Detstvo a štúdiá

Deň jeho narodenia nie je celkom presný, ale on si pri zápise na univerzitu v Halle uviedol 22.marec 1684. Detstvo prežil v rodnej Očovej, vtedy poddanskom mestečku víglašského panstva. Bol pravdepodobne jedináčikom, lebo v dostupných dokumentoch o iných príbuzných nie je zmienka. Z písomných životopisných spomienok Mateja sa usudzuje, že vyrastal pod ochrannými krídlami starej mamy, ktorá zažila ešte tureckú nadvládu na vlastnej koži (Očová sa Turkom poddala a ešte v roku 1668 im platila dane). Príbehy , ktoré my poznáme len z pesničiek, povestí a básní (Padli Turci na Poniky alebo Rabovali Turci až do Bielej hory, zvolenskej richtárke dve deti zobrali), mu rozprávala, veď celý život trpela v strachu pred nimi. Počas jeho detstva a mladosti boli ešte aj spomienky starších na obdobie protireformácie - na prenasledovanie evanjelikov - veľmi

živé. Toto všetko ovplyvnilo jeho celoživotný záujem o históriu. Do školy začal chodiť v Očovej asi šesťročný. Miestny rektor rýchlo zistil, že toto chudorľavé chlapča je múdre, nadané, lačné po vedomostiach, a tak poradil rodičom, ktorí boli majetnejší, aby ho poslali na vyššiu školu. Otec Funtík nelenil a našiel na dolniakoch v Lučenci súkromnú latinskú školu evanjelika Františka Buľovského. Tá bola založená pre synov uhorských šľachticov, ale na dediny bolo treba farárov a rektorov, preto občas prijali aj deti chudobných poddaných. Zámožní žiaci často o učenie nemali záujem, ale rodičia platili, preto sa na prísnu disciplínu nedbalo. Bitky, šarvátky boli na dennom poriadku a pri jednej takej strčili do sedemročného Matejka, rozbil si hlavu a upadol do bezvedomia. Celé štyri mesiace trvalo, kým sa zo zranenia vyliečil. Vtedy prišiel rad na Kalinovo, kde bol necelý rok. V pamätiach spomína na brutálneho učiteľa, ktorý vládol nad žiakmi trstenicou. Po vyučovaní chodil na brehy Ipl'a a obľúbil si miestnu minerálnu vodu (po našom štavicu). Keďže v roku 1693 Pavol Batta zomrel, škola zanikla a Matej putoval do Dolnej Strehovej. Tu pobudol dva roky, ukončil tzv. gramatické oddelenie a odchádza do evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici. O dva roky neskôr prestúpil do gymnázia v Prešporke (dnešná Bratislava), kde sa naučil dobre po nemecky. Potom bol vo Veszpréme, opäť sa vracia do B. Bystrice, tu ukončil štúdium filozofických odborov. V roku 1702 mu zomrel otec a Matej stráca finančnú podporu rodiny, ale už bol známy svojimi vynikajúcimi študentskými výsledkami, tak mu banskobystričká a rožňavská evanjelická farnosť prisľúbila pomoc a našli sa aj iní dobrodinci. To uľahčilo jeho rozhodnutie ísť študovať na univerzitu do Halle, kde sa v roku 1704 zapísal na štúdium teológie a na medicínu. Ukončil ho v roku 1707 dizertačnou prácou (dnes diplomovou).

Rektorské obdobie

Začas pôsobí ako vychovávateľ istého statkára v Nemecku, no vráti sa mu choroba, ktorá ho sužovala od detských liet (mával horúčky) a musí sa liečiť. Lekár mu odporučil zmenu vzduchu a bystrická farnosť posielala urgenciu, aby splnil svoje záväzky, tak sa vrátil domov. V roku 1708 sa stáva prorektorom bystrického gymnázia, onedlho aj farárom v špitálskom kostole v Dolnej ulici. Začiatok 18.storočia je tiež veľmi zaujímavý z historického hľadiska, no nedá sa to všetko vtesnať do tohto článku (doznievajúce Rákocziho povstanie, boj cisárskych vojsk so zbojníckymi tlupami a družinami, rozkol medzi evanjelikmi - ortodoxní verzus pietisti, intrigánstvo aj na pôde školy spôsobilo, že ho lživo obvinili so spolupráce s Rákoczim a hrozil mu hrdelný trest, cholerová epidémia, odňatie evanjelického kostola). Všetko to významne ovplyvnilo profesionálny aj osobný život Mateja Bela. V Bystrici sa oženil s dcérou lekárniky Zuzanou a dostal sa do vážnej maštianskej rodiny. Mali spolu osem detí, no nie všetky sa dožili dospelosti. Do roku 1714 už ako rektor významne zreformoval organizáciu vyučovania evanjelického gymnázia (v nižších ročníkoch pri vysvetľovaní odporučal používať materinský jazyk namiesto latinčiny, vo vyšších ročníkoch zavádzal prírodovedné predmety a v najvyšších triedach popri dejepise sa objavil aj zemepis).

V roku 1714 prichádza z Prešporka ponuka na miesto rektora evanjelického gymnázia, ktorá sa neodmieta (hlavné mesto, vyšší plat, voľnú ruku pri reorganizácii školy). Do roku 1719 je rektorom a naozaj tam urobil mnohé

radikálne zmeny k lepšiemu. Popritom je už literárne a vedecky činný. Začiatkom septembra 1719 ho cirkevná obec ako tridsaťpäťročného povoláva za hlavného farára , a tak služba cirkvi a vede je jeho doživotnou prácou.

Matej Bel - vedecká a literárna činnosť

Už ako študent písal duchovnú poéziu, do biblickej češtiny preložil a upravil Bibliu, Záhradka rajská sa volala kniha modlitieb, Kvet medicíny - knižočka o uchovaní dobrého zdravia, Rozprava o uhorskom poľnohospodárstve ostala v rukopise, krátko vydával aj Prešporské noviny a mnoho článkov a štúdií napísaných latinsky, nemecky a maďarsky.

Jeho najvýznamnejšie vedecké dielo sú Notície ... - Historické a zemepisné vedomosti o súvekom Uhorsku. Prvý výtlačok tohto diela uzrel svetlo sveta v roku 1735 a Bel ho prezieravo venoval cisárovi Karolovi VI., ktorý ho ubezpečil svojou priazňou a dal mu nádej na vydanie ďalších troch zväzkov. Posledný, IV. zväzok Notíí, vyšiel v roku 1742 a v ňom sú opísané stolice terajšieho Slovenska . V rukopise ostal ešte materiál na ďalšie tri zväzky. Názov poznáme a čo tvorilo obsah diela? Sú tam údaje o polohe krajiny, ohraničení vrchov, o poliach , riekach, jazerách, teplých prameňoch, vlastnostiach podnebia a pôd, daroch a zvláštnostiach prírody, o obyvateľstve rôznych národností, slávnych rodoch, mestách, hradoch, mestečkách a skoro všetkých dedinách, o jednotlivých udalostiach vo vojnách aj v mieri a o súčasnom stave. Uhorsko bolo administratívne rozdelené do štyroch častí, a tie do 48 stolíc. Dielo je vysoko hodnotené aj pre nezvyčajne presné mapy Slováka Samuela Mikovíniho, uznávaného kartografa európskeho významu.

Takmer všetky zachované diela M. Bela sú v archívoch a knižniciach v Maďarsku. Niečo predala vdova po ňom, niečo ostalo v knižnici prešporského gymnázia, iba 13 rukopisných zväzkov získal ďalší významný Slováčok tej doby, Adam František Kollár, riaditeľ dvorskej knižnice vo Viedni, poradca Márie Terézie najmä pri reorganizácii školstva.

Matej Bel získaval informácie do Notíí celé roky od svojich študentov, priateľov, známych. Triedil a overoval , pre zemepis získaval priaznivcov a dostal ho do škôl ako vyučovacím predmet . Po jeho smrti vyšla ešte gymnaziálna učebnica zemepisu, ktorá sa používala veľmi dlho. Kto zemepis nemá rád, možno význam jeho diela neocení, no ono malo v 18. storočí nesmierny informačný význam pre rozvoj národopisu a hospodárstva Uhorska. Obdobný charakter má dodnes vlastiveda ako učebný predmet.

Veľa zaujímavých okolností sprevádzalo jeho život, veľa zaujímavých osobností stretol vo svojom živote, veľa toho v živote Uhorska, teda aj Slovenska, ovplyvnil. Len o velikánoch svojej doby sa dá povedať, že žijú vo svojom diele. O Matejovi Belovi to platí.

Zomrel 29. augusta 1749 na opakovanú mozgovú porážku vo veku 65 rokov. Pochovaný bol so všetkými poctami na cintoríne sv. Michala, ktorý bol za čias vlády Jozefa II. zrušený a zlikvidovaný. A Matejov hrob? Niet ho. Na pôvodnom pomníku stálo po latinsky napísané:

Vo vede preslávený ctihodný muž Matej Bel po smrti vládne v kráľovstve blaženosti.

Čo dodať na záver? V marci sme si mohli pripomenúť 335. výročie jeho narodenia a v auguste 270. výročie jeho smrti.

Jeho život sa zľahka dotkol histórie Kalinova.

M. Ziváková

OKAMIHY KNIHY

Dnes vám znovu ponúkam dve zaujímavé knihy. Prvá vás zavedie do prostredia Vatikánu, kde sa schýľuje k udalosti, na ktorú je zvedavý celý svet. Druhá nám ukáže sedem jednoduchých krokov, ktoré môžu náš život nasmerovať bližšie k Bohu. Prajem príjemné čítanie.

Robert Harris - Konkláve.

Román nás zavedie do Vatikánu, kde sa zídu kardináli s celého sveta, aby po smrti pápeža na konkláve zvolili nového svätého otca. Kardinál Lomeli, ktorý slúžil u zosnulého pápeža a má na starosti aj priebeh celej voľby a zároveň môže byť sám zvolený, nám odкрýva svoj vnútorný svet. Svet plný hľadania toho, čo je Božia vôľa, kedy prevziať zodpovednosť a konať v mene pravdy, aby sa zabránilo rôznym intrigám a kedy to nechať radšej v Božích rukách a spoľahnúť sa na to, že jeho vôľa sa uskutoční aj bez nášho zásahu. Nie vždy je totiž také jednoduché tieto veci správne rozoznať a nájsť silu a odvahu podľa toho konať. Navyše aj za predpokladu, že človek koná správne, môže trpieť pochybnosťami a neustálymi otázkami, no zároveň je to stav, ktorý človeka ženie do Božej blízkosti a uvedomovania si potreby jeho milosti. Hoci je príbeh knihy vymyslený a netýka sa niektorého konkrétneho pápeža, sú tam aj reálne skutočnosti. Samotný opis toho, ako prebieha konkláve, má zrejme reálny základ a opiera sa o to, čo autorovi povedali samotní kardináli, s ktorými sa rozprával. Napriek tomu, že táto téma nie je pre nás až taká podstatná, verím, že ňou nikoho neurazím a ak niekto po nej siahne bude v tom vidieť obohatenie a povzbudenie aj napriek tomu, že na niektoré veci máme rozličné pohľady.

Vydavateľstvo: Slovart

Graig Groeschel - Smerom k Bohu.

V siedmich kapitolách nám americký pastor pútavým spôsobom ukazuje, aké sú dôležité naše každodenné malé rozhodnutia. Každé rozhodnutie znamená časť príbehu, z ktorého je poskladaný náš život. Aby naše kroky smerovali k Bohu, musíme sa občas zastaviť a správne pochopiť, ktorá cesta je určená nám a aké sú tie kroky, ktoré máme urobiť, aby nás život smeroval tam, kam má. Niekedy Pán Boh od nás chce, aby sme šli na nové miesto a skúsili niečo nové aj keď sa toho bojíme. Inokedy to môže byť presne naopak. Pán Boh môže chcieť, aby sme niekde ostali a vytrvali, aj keď by sme najradšej ušli. Občas sa musíme niečoho vzdať, inokedy zas musíme začať robiť niečo navyše. Dozvieme sa, aké dôležité je mať v živote tie správne návyky a čo všetko nimi vieme ovplyvniť. Zaujalo ma, keď sa v knihe písalo o dôležitosti mať osobného priateľa, ktorému môžeme dôverovať a od ktorého by sme vedeli prijať nielen radu, povzbudenie, ale ak treba, tak aj kritiku a napomenutie. Takéto vzťahy potrebujeme my všetci, no dôležité sú hlavne pre každého, kto je v duchovnej službe. V knihe nájdete niekoľko zaujímavých príbehov ako aj osobné skúsenosti pastora. Nechýbajú ani biblické verše, ktoré všetko vedú tým správnym smerom, smerom k Bohu.

Kniha má 170 strán, Kníhkupectvo: Ver.sk

ZO ŽIVOTA CZ

Leto sa nám pomaly chýli ku koncu , je zvyčajný čas na druhé číslo Listu rodine. Pri jeho príprave sa usilujeme priblížiť Vám, milí bratia a sestry, udalosti nášho CZ spomienkou na ne aj malým zamyslením o význame na ne pre kresťana. Dúfame, že si to prečítajú nielen tí, ktorí sa z rôznych príčin spoločenstva nášho CZ nezúčastňujú, ale zaspomínajú aj priami účastníci. Mnohé stretnutia sa každoročne opakujú, aj keď témy sa menia. Mám teraz na mysli stretnutia, ktoré pozdvihujú duchovnú stránku života evanjelika.

3. - 7. apríla 2019 sme v zborovej sieni sledovali **Pro Christ** , tento rok bol zo Slovenska. Jeho témou boli úvahy, zamyslenia o jednotlivých myšlienkach Modlitby Pánovej, veľmi pekne dramaturgicky zosúladených s piesňami, scénkami a hovoreným slovom. Škoda, že ste viacerí nezatúžili vidieť a počuť to.

2. júna 2019 sa konala **Slávnosť konfirmácie**. Za dospelých členov cirkvi sme prijali **Jána Grendela z Kalinova, Erika Jozefa Kaššu z Brezničky, Máriu Kováčovú z Kalinova, Martinu Lórinčíkovú z Brezničky a Tamaru Oravcovú z Kalinova**. Týždeň predtým preukázali na skúške veľmi dobré vedomosti, ktoré nadobudli počas dvojročnej konfirmačnej prípravy. Pri tejto významnej príležitosti nakreslila ceruzkou náš Chrám Boží Mária Kováčová, ktorý bol prezentovaný na Noci kostolov 7.6.2019 a doteraz je vystavený v kostole. Jeho zmenšeninu nájdete pri článku Noc kostolov. Mária má výtvarný talent, ktorý aj rozvíja a my jej želáme úspešné napredovanie.

Od 8. júla do 13. júla sa v priestoroch našej fary konal denný detský biblický tábor. Za jeho organizáciu a priebeh treba poďakovať nielen bratovi farárovi, ale aj vedúcej DB (detskej besiedky), Andrejke Svorčíkovej a stálym pomocníčkam pri práci s deťmi Janke Borošovej, Martinke Svorčíkovej a mládežníčkam Márii Kováčovej a Zojke Fafuliakovej. Samozrejme rodičom detí, ktorí im pripravovali občerstvenie.

13. júl 2019 bol po piaty rok Zborovým dňom. Zároveň sa ním ukončil a vyhodnotil detský tábor. Tento rok bol výnimočný tým, že pozvanie prijal generálny biskup ECAV pán Ivan Elko, ktorého sprevádzal jeho osobný tajomník pán Boris Mišina. Obidvaja svojim bezprostredným správaním priniesli nielen duchovné povzbudenie, ale aj prispeli k radostnej atmosfére dňa. Za mäso do guláša ďakujeme Brezničanom, za jeho uvarenie zohratej dvojici - bratom

Dušanovi Cirákovi a Ľudovítovi Géčovi a za množstvo výborných koláčov všetkým našim ochotným sestrám.

Nezaháľali sme ani v starostlivosti o hospodárstvo CZ. Všetkým rodinám, ktoré v matkocirkvi aj vo filiálkach pravidelne upratujú kostol a zborové priestory fary patrí poďakovanie. Ženy z Kalinova pri spoločnom upratovaní vyriadili kostol, tiež urobili „ veľké“ upratovanie priestorov starej aj novej fary. Zvlášť ďakujeme sestre Marcele Svordovej a Marte Doválovej, že sa pravidelným postrekovaním snažia zachrániť živý plot pred kostolom. Muži opäť nachystali v hore drevo, ktoré pre faru zabezpečili Brezničania, popílili suché a zaplnili dreváreň.

Vo Veľkej Vsi je v prípravnej fáze práca na inštalovaní panelového elektrického kúrenia do prvých piatich lavíc kostola. Predchádzala tomu komunikácia s pamiatkarmi, ktorá bola pre zákonné lehoty zdĺhavejšia, ale už je to schválené podľa projektu, materiál objednaný a zhotoviteľ diela pripravení začať prácu.

M.Ziváková

NOTÍCIE MATEJA BELLA - ÚRYVKY Z DIELA

Oddiel prvý O prírode (úryvok)

§5 II.

Turiec

Druhá rieka je Turiec, vo viacerých ohľadoch slabší než Váh. Pramení u Tekovčanov. Jeho vody sa sčasti zvláštnym systémom privádzajú ku kremnickým rudným baniam. Ostatné vnikajú do našej stolice. Rieka ňou preteká stredom od juhu na sever a rozdeľuje ju na dve dosť nerovnaké časti. Po prekonaní horských skryš priteká najprv do dedín, ktorým dala pomenovanie zdrobnelým výrazom označujúcim malosť. Spomedzi nich sa jedna, ležiaca bližšie pri prameňoch, nazýva Horný Turček, druhá, o voľačo vzdialenejšia na sever, je Dolný Turček. Napokon sa zmocní s roztvoreným korytom vrútockých prítokov a sotva nasýtený vodami splynie pri Dolných Vrútkach s Váhom. Tu je namieste príslovie: ?Oženil se Lúpták Váh, pojal sobe Oravu, prijali Turecz za Syna, čo ktosi vyjadril nasledujúcim epigramom: Lipták Oravu si pojal za manželku. Čo z toho? Sú bez potomka! Turiec bude vítaným synom. K úžitkom rieky Turiec sa ráta predovšetkým asi dvanásť mlynov, tak obilných, ako aj na stavebné drevo. Na miestach, kade preteká plytším korytom, jeho hladina ľahko stúpne a prevaliac sa brehmi, spôsobuje podchvíľou veľké škody na lúkach a poliach. Je veľmi bohatý na ryby, medzi ktorými prevažujú pstruhy, lipne, mreny a iné.

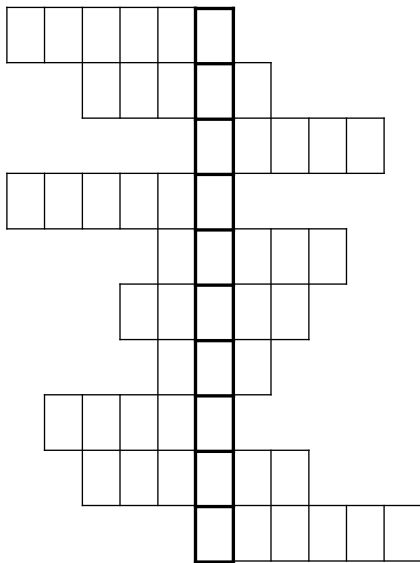
Oddiel druhý Politický (úryvok)

§II

Pokiaľ ide o charakter ľudových vrstiev a tých, čo žijú roľníckym životom, všimli sme si, že sa svojou povahou v mnohom odlišuje od susedov. Hoci sú štúplejšej postavy než Liptáci a uzavretejšej povahy než Zvolenčania, jednako vo svojom počínaní nezaostávajú ani za jednými, ani za druhými. V porovnaní s nimi majú rovnaké mravy a zvyky. Takmer tými istými obyčajnú vítajú narodenie detí, ktoré opíšeme u Liptákov, len s výnimkou toho, že ženy nepripúšťajú mužov na pohostenie, na ktorom sa podľa obyčaja Liptákov majú právo zúčastniť. Svadobné slávnosti usporadúvajú s veľkou a okázalou nádherou, ako aj s nadmieru veselými hodovaniami, vyznačujúcimi sa prostou duchaplnosťou. Nie menšiu starostlivosť venujú vystrojeniu pohrebov. O čo bujarejšou veselosťou oslavujú svadby, o to trúchlivejšie sa zúčastňujú na pohrebných sprievodoch. V čom sa nemenej líšia od svojich susedov, to je odev, v mnohom ohľade iný. Zatiaľ čo Liptáci majú širokú a

kratšiu huňu, Turčania ju nosia zúženú a siahajúcu až po kolená. Opasky používajú zriedkavo, čo dalo miesto posmešku a susedia na nich pokrikujú neopásaný Turčan. Doposiaľ si spomínam, že sa na túto uštipačnú prezývku často urazili až do opravdivého rozhorčenia. Ženský odev je ozdobnejší, osobitný pôvab mu dodáva tmavá farba pleti a tiež čierne a bystré oči.... Poľnohospodárske produkty vyvážajú iba k susedným Kremničanom a Bystričanom. Mnohí, ako sme už spomenuli, sú tiež olejkármí. Je to veľmi prefíkané pokolenie a stvorené na podvody, ktorých sa dopúšťajú na veľmi rozsiahlom území Uhorska, no predovšetkým v Poľsku. Lebo roznášajú na predaj karpatský olej, ktorý sme už spomenuli ako uhorský balzam, a tiež rascu, borievky a skalky, pričom si o účinkoch jednotlivých vecí mnoho vymýšľajú, keďže iba zriedkavo ich pripravujú prirodzenou cestou, lež spravidla nečestným spôsobom. ...A tak pre nich táto olejonosná rastlina znamená lahodnú vôňu zárobku. Jednako, ak karpatský olej pripravujú s dobrým svedomím, robia to nasledovným spôsobom. Keď už pokročila jar, odtrhávajú veľmi starostlivo ratolesti kosodreviny, potom ich v mažiari roztlčú a viacero dní nechajú vyluhovať vo vode. Potom celú hmotu vložia do medeneho kotla, a to nie ináč, než je to zvykom, keď je potrebné za pomoci ohňa pripraviť liehoviny. Takto sa totiž zo vzniknutých pár zráža tekutina, vedie sa rúrkami a zachytáva do podloženej nádoby. V nej sa usadzuje olej, pričom voda odteká bez ďalšieho úžitku do inej nádoby.

TAJNÍČKA (UDALOSŤ)

- meno proroka, ktorý bol medzi levmi
- meno evanjelistu
- meno jedného z dvanástich apoštolov
- egyptský staroveký vládca
- meno ženy z Tyartiry
- meno kráľovnej zo sz
- Jakubov brat
- Izákov syn
- sudkyňa v Izraeli
- Izáková žena

Pomôcky:

Poličko číslo 5 odpoveď je v skutkoch apoštolov 16,14

Poličko číslo 9 odpoveď je v Sudcoch 4,4

ÚLOHA:

Kto vychoval kráľovnú Ester a potom jej aj radil? *Ester 2, 5*

Ako sa volal Rebekin brat? *1. Moj 24, 29*

Pod čím sedávala Debora, keď súdila? *Sudcovia 4, 5*

Čo chcel vidieť na vlastné oči Tomáš? *Ján 20, 25*

Trochu humoru:

Jedno slepačie vajce sa
zdôveruje druhému:
„Čítalo som hororovú knihu...!“
„Nehovor a aký mala názov?“
„Praženica.“

VYMAĽOVÁNKA

MILODARY NA LIST RODINE

od 15.4.2019 do 15.8.2019

Milodary, ktoré boli venované pri výbere cirkevného príspevku, budú uverejnené v 3. č. Listu rodine, pretože výber CP ešte nebol ukončený.

5, - € - I. Palkovičová (K), J. Paálová (VV), G. Kolková (K),

6. - € - M. Kokavcová (K),

10, - € - M. Plauchová (VV), M. Líšková (VV), D. Gerátová (VV), D. Národová (VV), Z. Barnová (B),

20, - € - S. Korpach (B).

Menovaným darcom veľmi pekne ďakujeme.

JUBILANTI MÁJ - AUGUST 2019

40 rokov:

Géc Miroslav (B), Jablonský Milan (K), Lörinčík Pavel (VV), Sabová Zuzana (B), Stieranková Zuzana (K), Strapková Adriana (VV), Vengrínová Janka (K), Zaťková Henrieta (K)

60 rokov:

Holeš Milan (K), Lörinčíková Eva (K), Paalová Alena (VV)

70 rokov:

Bolgárová Mária (K), Cirák Dušan (K), Haferníková Mária (VV), Kudlák Ján (K)

80 a viac rokov:

Bračok Ján (K), Demeterová Emília (K), Figová Želmíra (K), Gáborová Elena (VV), Gilánová Mária (K), Grécová Lýdia (K), Grécová Darina (K), Holešová Mária (K), Hronec Ján (K), Hulová Elena (K), Janečeková Olga (K), Kolka Vojtech (K), Krásniková Elena (K), Lengová Marta (B), Líšková Mária (VV), Mátejová Mária (K), Ráday Viliam (K), Stanová Zlatica (K), Šalková Darina (K), Urbančok Pavel (K)

ROZPIS SB

1. 9.	11. nedeľa po Trojici		9:30 Veľká Ves + VP	11:00 Kalinovo + VP
8. 9.	12. nedeľa po Trojici	10:00 Breznička - Pamiatka posvätenia chrámu		
15. 9.	13. nedeľa po Trojici		9:30 Veľká Ves	11:00 Kalinovo
22. 9.	14. nedeľa po Trojici		9:30 Breznička	11:00 Kalinovo
29. 9.	15. nedeľa po Trojici	10:00 Kalinovo - Pamiatka posvätenia chrámu + PZÚZ		
6. 10.	16. nedeľa po Trojici		9:30 Veľká Ves	11:00 Kalinovo + VP
13. 10.	17. nedeľa po Trojici	10:00 Veľká Ves - Pamiatka posvätenia chrámu + PZÚZ		
20. 10.	18. nedeľa po Trojici		9:30 Breznička + PZÚZ	11:00 Kalinovo
27. 10.	19. nedeľa po Trojici	11:00 Kalinovo - jubilejná konfirmácia po 50 rokoch + VP		
31. 10.	Pamiatka reformácie			17:00 Kalinovo
3. 11.	20. nedeľa po Trojici		9:30 Veľká Ves + VP	11:00 Kalinovo + VP
10. 11.	21. nedeľa po Trojici - Tretia pred koncom c. roka		9:30 Breznička + VP	11:00 Kalinovo
17. 11.	22. nedeľa po Trojici - Predposledná nedeľa c. roka		9:30 Veľká Ves	11:00 Kalinovo
24. 11.	23. nedeľa po Trojici - Posledná nedeľa c. roka		9:30 Breznička	11:00 Kalinovo
1. 12.	1. adventná nedeľa		9:30 Veľká Ves + VP	11:00 Kalinovo + VP
8. 12.	2. adventná nedeľa		9:30 Breznička	11:00 Kalinovo
15. 12.	3. adventná nedeľa		9:30 Veľká Ves	11:00 Kalinovo
22. 12.	4. adventná nedeľa		9:30 Breznička + VP	11:00 Kalinovo + VP
22. 12.	4. adventná nedeľa	16:00 Kalinovo - VP pre chorých na fare		
24. 12.	Štedrý večer	14:00 Veľká Ves	15:30 Breznička	17:00 Kalinovo
25. 12.	1. slávnosť vianočná			11:00 Kalinovo
26. 12.	2. slávnosť vianočná			11:00 Veľká Ves
29. 12.	Nedeľa po Vianociach			11:00 Kalinovo
31. 12.	Silvester	14:00 Veľká Ves	15:30 Breznička	17:00 Kalinovo
1. 1. 2020	Nový rok			11:00 Kalinovo

vysvetlivky:

VP - Večera Pánova

PZÚZ - Poďakovanie za úrody zeme